

НАУКОВІ ПОДІЇ

Карамушка Л.М., Співак В.І., Дуткевич Т.В., Креденцер О.В., Куриця Д.І., Ковальчук О.С., Лагодзінська В.І., Сич В.М., Терещенко К.В., Толков О.С., Івкін В.М., Грубі Т.В.

II ВСЕУКРАЇНСЬКИЙ КОНГРЕС З ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ «АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ОРГАНІЗАЦІЙНОЇ ТА ЕКОНОМІЧНОЇ ПСИХОЛОГІЇ В УКРАЇНІ» (28–30 травня 2015 р., м. Кам'янець-Подільський)

28–30 травня 2015 р. у Кам'янець-Подільському національному університеті імені Івана Огієнка відбувся II Всеукраїнський конгрес з організаційної та економічної психології «Актуальні проблеми розвитку організаційної та економічної психології в Україні».

Організаторами конгресу виступили: Національна академія педагогічних наук України, Інститут психології імені Г.С. Костюка, лабораторія організаційної психології; Кам'янець-Подільський національний університет імені Івана Огієнка, факультет корекційної та соціальної педагогіки і психології; Українська Асоціація організаційних психологів та психологів праці, Центр організаційної та економічної психології. *Голова наукового комітету конгресу* – Сергій Дмитрович Максименко, академік-секретар відділення психології, вікової фізіології та дефектології НАПН України, директор Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України, доктор психологічних наук, професор, Президент ВГО «Товариство психологів України». *Співголови наукового комітету конгресу:* Людмила Миколаївна Карамушка, заступник директора з науково-організаційної роботи та міжнародних наукових зв'язків Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України, завідувачка лабораторії організаційної психології Інституту, член-кореспондент НАПН України, доктор психологічних наук, професор, Президент Української Асоціації організаційних психологів та психологів праці; Сергій Анатолійович Копилов, ректор Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, доктор історичних наук, професор.

У конгресі взяли участь понад 100 осіб з різних регіонів України (Алчевськ, Біла Церква, Горлівка, Дніпропетровськ, Запоріжжя, Кам'янець-Подільський, Київ, Львів, Луганськ, Луцьк, Суми, Умань та ін.), які представляли різні професійні групи (науковці, викладачі вищої школи та системи післядипломної освіти, аспіранти, менеджери та персонал організацій, організаційні та економічні психологи та ін.).

Робота конгресу включала такі **основні форми роботи:** відкриття конгресу; пленарне засідання, «круглий стіл», секційні засідання, запрошений симпозіум, майстер-класи, заключне засідання.

Під час **відкриття конгресу** виступили: а) директор Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України академік Максименко Сергій Дмитрович («скайп-привітання»), який наголосив на важливості розвитку організаційної та економічної психології в Україні та на її основних здобутках; б) проректор з наукової роботи Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, доктор фізико-математичних наук, професор Конет Іван Михайлович, який розказав про актуальні напрямки педагогічної та наукової діяльності Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка та про основні форми співпраці Університету та лабораторії організаційної психології Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України; в) заступник директора з науково-організаційної роботи та міжнародних наукових зв'язків Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України, президент Української Асоціації організаційних психологів та психологів праці Карамушка Людмила Миколаївна, яка проаналізувала основні результати розвитку організаційної та економічної психології протягом останніх чотирьох років, які минули з часу I Всеукраїнського конгресу з організаційної та економічної психології (червень 2011 р.), а також передала вітання учасникам конгресу від провідних міжнародних організацій з організаційної та економічної психології.

Також учасники конгресу **вшанували хвилиною мовчання Пастухову Тетяну Іванівну**, кандидата психологічних наук, старшого викладача Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка, члена організаційного комітету I Всеукраїнського конгресу з організаційної та економічної психології, яка померла від тяжкої хвороби в період між конгресами, та висловили співчуття її сім'ї.

На **пленарному засіданні** були розглянуті наукові проблеми та перспективи розвитку організаційної та економічної психології в Україні, зокрема значну увагу було приділено питанням розвитку лідерства в організації в контексті гуманітарної парадигми, аналізу основних напрямків дослідження «гуманного» та «антигуманного» лідерства, що здійснюються сьогодні в зарубіжній організаційній психології, які було представлено на останньому, 17-му Європейському конгресі з організаційної психології (м. Осло 20–23 травня 2015 р.), в якому взяли участь українські психологи. Також було висвітлено проблеми, які стосуються самоєфективності персоналу організацій як детермінанти розвитку організаційної культури, та психолого-організаційних умов і технологій розвитку гендерної взаємодії в організації та ін.

«Круглий стіл» «Соціальна реклама в українському інформаційному просторі» (модератор – Клименко Наталія Геннадіївна, керівник проекту професійної психологічної допомоги «ПСИХОЛАД», співавтор та співорганізатор I Всеукраїнського конкурсу соціального плакату «Шлях до моєї країни») було присвячено висвітленню таких питань: актуальність соціальної реклами в період трансформації суспільства; особливості соціальної реклами в українському інформаційному просторі; співвідношення соціальної реклами з іншими видами реклами; соціальна реклама як інструмент актуалізації соціальних проблем, формування громадської думки та зміни моделей суспільної поведінки; функції соціальної реклами в діяльності сучасних організацій; соціальна реклама як засіб виховання нової генерації патріотів України та формування патріотичної спрямованості в діяльності організації; методи дослідження ефективності соціальної реклами та ін. Слід зазначити, що проблематика «круглого столу» викликала жвавий інтерес в учасників конгресу та активну дискусію.

Також відбулися **три тематичні секції**, де було здійснено активне обговорення цілої низки наукових та прикладних проблем.

Так, у рамках тематичної секції № 1 «*Організаційна психологія*» було здійснено аналіз таких основних проблем: психологічні особливості діяльності українських організацій в умовах соціальної напруженості; психологічні основи управління змінами та організаційним розвитком; психологічні особливості діяльності команд та колективів в організаціях; психологічні детермінанти розвитку організаційної культури; психологічні основи управлінської діяльності та лідерства в організації; психологічні проблеми профвідбору, адаптації персоналу в організації; психологічні проблеми здійснення професійної кар'єри персоналу в організації; психологічні основи формування відданості персоналу організації; психологічні основи толерантності, ділового спілкування та управління конфліктами в організації; психологія гендерної взаємодії в організації; психологічні умови забезпечення професійного та психічного здоров'я, професійної безпеки в організації та профілактики професійного стресу; історія становлення організаційної психології та ін.

Робота тематичної секції № 2 «*Економічна психологія*» була присвячена висвітленню таких проблем: психологічні особливості економічної соціалізації особистості; психологічні основи підприємницької, торговельно-економічної, фінансової та банківської діяльності; психологічні особливості економічної культури особистості.

Метою тематичної секції № 3 «*Психологічні основи підготовки фахівців для психологічного забезпечення ефективності діяльності організації*» було обговорення таких проблем: діагностична і тренінгова робота психологів у сфері організаційної та економічної психології; підготовка персоналу, менеджерів та організаційних психологів для психологічного забезпечення ефективної діяльності організації».

Також було визначено **переможців конкурсу на кращі виступи-презентації**, зроблені під час проведення тематичних сесій. Ними стали: *Ковровський Юрій Григорович*, викладач кафедри цивільного захисту Інституту державного управління у сфері цивільного захисту (за виступ-презентацію «Організація забезпечення заходів психологічного захисту постраждалих від наслідків надзвичайної ситуації соціального характеру») та *Вознюк Алла Вікторівна*, доцент Сумського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, кандидат психологічних наук (за виступ-презентацію «Аналіз ефективності впровадження тренінгової програми психологічної допомоги керівникам освітніх організацій щодо управління педагогічними працівниками в освітніх округах»).

Новою формою роботи на конгресі, з урахуванням досвіду проведення зарубіжних психологічних конгресів, стало проведення **запрошеного симпозіуму «Гендер в організаціях: старі проблеми та нові можливості»** (керівник: Ткалич Маріанна Григорівна, кандидат психологічних наук, доцент кафедри практичної психології Запорізького національного університету), на якому обговорювались такі питання: впровадження гендерно-орієнтованих технологій особистісно-професійного розвитку персоналу організацій: програми «work-life balance»; особливості гендерної взаємодії менеджерів на промисловому підприємстві та ін.

У рамках конгресу також відбулося **5 майстер-класів**:

1) «*Казкотерапевтична діагностика життєвого сценарію особистості*» (Ведуча: Клименко Наталія Геннадіївна, психолог, керівник проекту професійної психологічної допомоги «ПСИХОЛАД»; методи: казкотерапія, транзактний аналіз, робота з проєктивними слов'янськими картами «Три доли» та ін.);

2) «*Авторські методики діагностики психологічної готовності студентів технічних університетів до майбутньої професійно-управлінської діяльності*» (ведуча: Сняданко Ірина Ігорівна, доцент кафедри психології, педагогіки і соціального управління, Національний університет «Львівська політехніка», кандидат психологічних наук; авторські методики: «Навчальна самоефективність студента», «Діагностика навчально-професійної самоефективності студента», «Самоефективність у майбутній організації», «Лебідь, рак та щука: для дослідження здібностей в управлінні командою організації», анкета цінностей «Збереження довкілля та захисту навколишнього середовища», «Дослідження організаційної культури студентської групи», «Соціально-психологічні та матеріальні умови навчання в університеті», «Навчально-пізнавальна взаємодія між студентом та викладачем університету» та ін.);

3) «*Метафорична ділова гра в роботі з організаціями*» (Ведуча: Клименко Наталія Геннадіївна, психолог, керівник проекту професійної психологічної допомоги «ПСИХОЛАД»; методи: метафорична ділова гра, казкотерапія та ін.);

4) «*Технологія психологічної підготовки керівників освітніх організацій до управління педагогічними працівниками в системі післядипломної педагогічної освіти*» (Ведуча: Вознюк Алла Вікторівна, доцент Сумського обласного інституту післядипломної педагогічної освіти, кандидат психологічних наук; методи: індивідуальні завдання (рефлексивні, проблемні, творчі), робота в парах, аналітична робота в малих групах; міжгрупове обговорення та ін.);

5) «*Писанкарство*» (Ведучий: Опалюк Олег Миколайович, кандидат педагогічних наук, доцент кафедри соціальної педагогіки та соціальної роботи Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка; методи: арт-терапія за допомоги створення великодніх писанок).

На **заключному засіданні** було підведено результати роботи «круглого столу», тематичних сесій, запрошеного симпозиуму та майстер-класів, а також вручено сертифікати учасникам конгресу.

Також на заключному засіданні учасниками конгресу було ухвалено **постанову конгресу**, яка включала такі основні положення:

1. Позитивно оцінити результати наукових розробок з організаційної та економічної психології та їхнє упровадження в період, що минув після I Всеукраїнського конгресу з організаційної та економічної психології (червень 2011 р. – травень 2015 р.).

2. Схвалити діяльність членів УАОППП щодо підготовки дисертаційних досліджень з актуальних проблем з організаційної та економічної психології в період, що минув після I Всеукраїнського конгресу з організаційної та економічної психології (червень 2011 р. – травень 2015 р.).

3. Позитивно оцінити видання наукового журналу «Організаційна психологія. Економічна психологія», спільного видання Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України та Української Асоціації організаційних психологів та психологів праці (УАОППП), включеного до Переліку наукових фахових видань України (згідно з наказом № 528 МОН України від 28 квітня 2015 р.).

4. Провести роботу щодо включення наукового журналу «Організаційна психологія. Економічна психологія» до зарубіжних науково-метричних баз даних.

5. Схвалити допомогу (фінансову, психологічну) членів УАОППП учасникам АТО та їхнім сім'ям, вимушеним переселенцям та ін.

6. Активізувати роботу з підготовки членами УАОППП докторських дисертацій з організаційної та економічної психології.

7. Посилити представлення результатів розробки актуальних фундаментальних та прикладних проблем з організаційної та економічної психології в наукових фахових виданнях та вітчизняних і зарубіжних науково-метричних наукових виданнях.

8. Більш широко представляти результати виконання та впровадження наукових досліджень та прикладних досліджень з організаційної та економічної психології в електронних ресурсах (на сайті УАОППП, сторінці УАОППП на Facebook та ін.).

9. Більш активно представляти результати виконання та впровадження наукових досліджень з організаційної та економічної психології в засобах масової інформації (на телебаченні, радіо, в газетах та журналах для широкої громадськості та ін.).

10. Підтримувати більш тісні контакти з міжнародними психологічними асоціаціями з організаційної та економічної психології (EAWOP, ENOP, Division 1 IAAP та ін.).

11. Більш активно залучати осередки УАОППП до проведення науково-практичних заходів з організаційної та економічної психології в регіонах.

12. Більш оперативно реагувати на актуальні потреби різних категорій фахівців та населення (учасників АТО, вимушених переселенців та ін.) щодо отримання психологічної допомоги.

Матеріали конгресу представлено в **науковому збірнику** «Актуальні проблеми розвитку організаційної та економічної психології в Україні : тези II Всеукраїнського конгресу з організаційної та економічної психології (28–30 травня 2015 року, м. Кам'янець-Подільський) / за наук. ред. С.Д. Максименка, Л.М. Карамушки. – К. - Кам'янець-Подільський, 2015. – 132 с.», з яким можна ознайомитися в бібліотеці Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України та в провідних наукових бібліотеках України.

Також у рамках роботи конгресу відбулися **збори членів УАОППП**, на яких було підведено результати роботи УАОППП в період між конгресами та визначено перспективні напрямки діяльності УАОППП.

Окрім офіційної частини, програма конгресу передбачала проведення заходів, які сприяли **неформальному спілкуванню та пізнанню історії та культури регіону** (святковий фуршет, танцювальна програма, екскурсії та ін.). Так, за підтримки факультету корекційної та соціальної педагогіки і психології Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка було організовано екскурсійні подорожі до Кам'янець-Подільської фортеці та фортеці у м. Хотині (Чернівецька обл.), які залишили у всіх незабутні враження.

У цілому, можна зробити *висновок*, що проведення II Всеукраїнського конгресу з організаційної та економічної психології «Актуальні проблеми розвитку організаційної та економічної психології в Україні» сприяло осмисленню здобутків розвитку організаційної та економічної психології в Україні, визначенню актуальних завдань її розвитку. Окрім того, конгрес завдяки своїй особливій атмосфері (з одного боку, професійної вимогливості, а з іншої, партнерської та дружньої підтримки) сприяв професійній та особистісній самореалізації учасників конгресу, зародженню нових ідей, задумів, встановленню нових контактів та просто отриманню задоволення від спільно прожитих днів конгресу.

Науковий та організаційний комітети конгресу висловлюють **подяку** Національній академії педагогічних наук України, Інституту психології імені Г.С. Костюка, Кам'янець-Подільському національному університету імені Івана Огієнка, Українській Асоціації організаційних психологів та психологів праці, Центру організаційної та економічної психології, а також всім учасникам конгресу за організацію та проведення конгресу.

Відомості про авторів

Карамушка Л.М., Креденцер О.В., Ковальчук О.С., Лагодзінська В.І., Терещенко К.В., Івкін В.М. – наукові співробітники лабораторії організаційної психології Інституту психології імені Г.С. Костюка НАПН України, члени Виконавчої дирекції Української Асоціації організаційних психологів і психологів праці.

E-mail: LKARAMA01@gmail.com

Співак В.І., Дуткевич Т.В., Куриця Д.І., Сич В.М., Толков О.С., Грубі Т.В. – співробітники факультету корекційної та соціальної педагогіки і психології Кам'янець-Подільського національного університету імені Івана Огієнка.

E-mail: denis_kouritsa@mail.ru

II ALL-UKRAINIAN CONGRESS OF ORGANIZATIONAL AND ECONOMIC PSYCHOLOGY “CURRENT ISSUES OF ORGANIZATIONAL AND ECONOMIC PSYCHOLOGY IN UKRAINE” (May 28-30, 2015, Kamyanets-Podilsky)

About the authors

Karamushka, L.M., Kredentser, O.V., Kovalchuk, O.S., Lahodzinska, V.I., Tereshchenko, K.V., Ivkin, V.M. – researchers, laboratory of organizational psychology, G.S. Kostyuk Institute of Psychology of the NAPS of Ukraine, members of the Executive Directorate of the Ukrainian Association of Organizational and Work Psychologists, Kyiv, Ukraine.

E-mail: LKARAMA01@gmail.com

Spivak, V.I., Dutkevich, T.V., Kurytsya, D.I., Sych, V.M., Tolkov, O.S., Grubi, T.V. – staff members of the Department of correctional and social pedagogy and psychology, Kamyanets-Podilsky National University named after Ivan Ohienko, Kamyanets-Podilsky, Ukraine.

E-mail: denis_kouritsa@mail.ru